

Tadeusz Malinowski

ZAKŁAD ARCHEOLOGII WYŻSZEJ SZKOŁY PEDAGOGICZNEJ W ZIELONEJ GÓRZE

Jako pierwsza jednostka organizacyjna o charakterze archeologicznym w Wyższej Szkole Pedagogicznej im. Tadeusza Kotarbińskiego w Zielonej Górze została powołana we wrześniu 1993 r. Pracownia Archeologiczna, wchodząca w skład Instytutu Historii. Pracownia ta we wrześniu 1995 r. została przekształcona w Zakład Archeologii, będący częścią składową tegoż Instytutu. Kierownikiem Zakładu — a przedtem Pracowni — jest prof. dr hab. Tadeusz Malinowski, asystentem (od września 1995 r.) mgr Jerzy Tomasz Nowiński.

W ramach działalności dydaktycznej pracownicy Zakładu prowadzą dla studentów I roku historii (studia dzienne i zaoczne) wykłady i ćwiczenia związane z przedmiotem p. n. historia starożytna ziem polskich, obejmującym dzieje społeczeństw ludzkich na owym obszarze od paleolitu po okres wpływów rzymskich włącznie. Od roku akademickiego 1995/1996 kierownik Zakładu prowadzi ponadto na III roku studiów historii (studia dzienne) wykład monograficzny poświęcony wczesnośredniowiecznym rzemiosłom i podstawom gospodarczym na ziemiach słowiańskich w świetle badań archeologicznych. Uzupełnieniem tych zajęć dydaktycznych są organizowane od 1995 r. wycieczki szkoleniowe do Muzeum Archeologicznego w Poznaniu, Rezerwatu Archeologicznego w Gieczu, Muzeum w Biskupinie oraz Rezerwatu Archeologicznego na Ostrowie Lednickim. Innym uzupełnieniem owych zajęć był także cykl siedmiu wykładów poświęconych polskim badaniom archeologicznym prowadzonym za granicą, zorganizowany w latach 1994-1995, uzupełniony w maju 1997 r. dwoma wykładami prof. Jana Bouzka z Instytutu Archeologii Klasycznej Uniwersytetu Karola w Pradze, przedstawiającymi czeskie badania w Bejrucie (Liban) i czesko-bułgarskie wykopaliska w Pistiros (Bułgaria).

Zajęcia dydaktyczne prowadzone przez pracowników Zakładu powodowały, że niektórzy ich słuchacze ze studiów dziennych uczestniczyli w badaniach wykopaliskowych organizowanych przez inne instytucje archeologiczne na obszarze woj. zielonogórskiego. Wypada też specjalnie podkreślić fakt wzięcia udziału przez jednego ze studentów w zorganizowanej przez archeologów czeskich eksperymentalnej wyprawie mającej na celu przepłynięcie w drewnianej łodzi dłubance przez Morze Egejskie. Należy też odnotować przekazywanie do zbiorów dydaktycznych Zakładu przez studentów historii (dziennych i zaocznych) rozmaitych zabytków archeologicznych

odkrywanych przypadkowo lub znajdujących się w posiadaniu osób prywatnych.

Działalność naukowa Pracowni Archeologicznej, a potem Zakładu Archeologii, obowiązująca pracowników naukowo-dydaktycznych szkół wyższych, miała i ma nadal charakter gabinetowy. Jest to związane z tym, że Zakład nie ma możliwości lokalowych ani możliwości uzyskania koniecznego wyposażenia w sprzęt, by podjąć badania terenowe, wykopaliskowe. Nie eliminuje to jednak udziału pracowników Zakładu w takich badaniach, lecz organizowanych przez inne, wyspecjalizowane w tym zakresie instytucje, np. Muzeum Archeologiczne Środkowego Nadodrza w Świdnicy pod Zieloną Górą. Problematyka naukowa podejmowana przez pracowników Zakładu skupia się wokół zagadnień związanych z młodszą epoką brązu i wczesną epoką żelaza, ponadto z archeomuzykologią. Rzadziej podejmują oni opracowania poświęcone innym okresom czy tematom. Przejawem tej działalności są ogłaszane przez nich publikacje — artykuły, opracowania materiałowe, sprawozdania oraz recenzje, a także ich udział w sympozjach, konferencjach czy kongresach naukowych w kraju i za granicą. Kierownik Zakładu bierze ponadto udział w ocenianiu prac naukowych w związku z nadawaniem stopni i tytułów naukowych oraz uczestniczy w działalności kilku polskich i zagranicznych organizacji archeologicznych.

Powstanie najpierw Pracowni Archeologicznej, później Zakładu Archeologii w ramach Instytutu Historii Wyższej Szkoły Pedagogicznej im. Tadeusza Kotarbińskiego w Zielonej Górze miało przede wszystkim zapewnić oparte na merytorycznym przygotowaniu, możliwie szerokie zaznajomienie studentów historii z dziejami najdawniejszych społeczeństw, które zamieszkiwały obszar Polski. Wcześniej bowiem przedmiot p. n. historia starożytna ziem polskich był prowadzony i w mniejszym wymiarze godzinowym, i czasem przez osoby nie mające wystarczającego przygotowania merytorycznego. Sądzę, że w przewidywanej przyszłości Zakład nadal będzie pełnił ową funkcję usługową w procesie kształcenia, przede wszystkim studentów historii. Należałoby jednak dążyć do rozszerzania tej funkcji również w odniesieniu do studentów innych kierunków, zwłaszcza chyba ściśle pedagogicznych, takich jak wychowanie muzyczne i wychowanie plastyczne, a także specjalizujących się w animacji społeczno-kulturalnej. Można byłoby zaoferować im wprowadzenie do dziejów instrumentarium muzycznego, zaznajomienie ze sztuką prądziejową oraz z możliwościami wykorzystywania niektórych instytucji i obiektów archeologicznych w zakresie działalności kulturalnej oraz turystycznej.

Powyższe uwagi świadczą o tym, że Zakład Archeologii nie powinien mieć ambicji zmierzających do powołania studiów archeologicznych w Zielonej Górze. Dla potrzeb środkowego Nadodrza — jak się wydaje — w zupełności zadania kształcenia archeologów zapewniają studia w zakresie archeologii prowadzone przez Instytut Prahistorii Uniwersytetu im. Adama Mic-

kiewicza w Poznaniu i Katedra Archeologii Uniwersytetu Wrocławskiego, nie mówiąc już o bardziej oddalonych uniwersytetach. Nie wykluczyłbym natomiast sporadycznego udziału Zakładu w prowadzeniu prac magisterskich tematycznie związanych z pograniczem problematyki archeologicznej i historycznej, w wąskim i tradycyjnym rozumieniu tego ostatniego określenia. Zakład Archeologii WSP w Zielonej Górze winien też nadal pełnić pewne funkcje integracyjne miejscowego środowiska archeologicznego, wyrażające się dotychczas chociażby uczestnictwem archeologów z innych instytucji w spotkaniach z zapraszonymi gośćmi krajowymi i zagranicznymi, czy też przygotowaniem niniejszego zbioru artykułów o archeologii zielonogórskiej. Oczywiście, możliwości w tym względzie jest dużo więcej.

LITERATURA

FURTAK M.

(1996) *Eksperyment archeologiczny — dłubanką przez Morze Egejskie*, „Rocznik Lubuski” t. 22, cz. 1, s. 139-141.

MALINOWSKI T.

(1996) *Nowa forma działalności archeologicznej w Zielonogórskiem*, „Rocznik Lubuski” t. 22, cz. 1, s. 129-137.